

JULIUS

stsenaariumi autor

Rebeka Rummel

JULIUS

SISSESULAMINE:

EXT. KERI SAAR. MERERANNIK - VARAHOMMIK (SÜGIS, 90NDATE LÖPP)

JULIUS (63) astub kummikutega madalasse vette, ühes käes MEREVEE MÕÕDULATT ja teises VEETERMOMEETER, mille küljes on nõör. Julius on veidi kurbade silmade ja hallineva peaga mees. Seljas on tal karvase kraega mantel ning jalas kalamehepüksid.

Õues puhub tuul ja räsib mehe juukseid. Juliuse silma kipub vesi, aga ta tõmbab silma käisega puhtaks.

Ta laseb nõoriga termomeetri vette ning ootab veidi. Siis võtab selle uuesti välja ja uurib näitu.

EXT. HOMMIK - VAATLUSVÄLJAK

Vaatlusväljak on pisike. Seal seisavad üksikud roostes mõõdikud: vana tuulelipp, termomeetronn, sademekoguja ning päikesekiirguse mõõdik ehk heliograaf.

Julius mõõdab keskendunult temperatuurionnis temperatuuri. Tema põsed õhetavad, aga ta ei tee külmast tuulest välja.

Julius raputab jõuliselt termomeetrit ja vaatab tulemust. Mõne hetke pärast paneb termomeetri tagasi kappi ning sulgeb ettevaatlikult kapi ukse.

Ta tuleb onni trepikesest alla ja haarab kõrva tagant pliiatsi. Võtab põuest vaatlusvihiku ning kissitab silmi.

Julius märgib näidu hoolikalt vihikusse ja hakkab väljakust eemalduma, aga seisatab siis hetkeks.

Tema tähelepanu köidab vana, korduvalt üle lapitud TUULELIPP.

Lipu tiivik ei tööta enam hästi, sest on kinni kiilunud.

Julius läheb tuulelipu juurde ja annab sellele käega kerge vopsu. Tiivik võtab uuesti hoo sisse ning hakkab vaikselt tiirlema.

Julius eemaldub muretult väljakust.

INT. KÖÖK - PÄEV

Julius seisab köögi sahvris riiulite juures. Ta avab vana õunakompoti ning nuusutab seda. Samal ajal kuulab ta köögist kostvat RAADIOT, kus algab ilmateade.

Köök on sisustatud tagasihoidlikult ning mööbel on vana. Seal on väike pliit ning toa teises nurgas radiاتور. Laual seisab kauss küpsistega ja taldrik kuivanud kalaga.

Julius läheb ilmateate peale kiiresti kööki. Ta avab kompoti ning kuulab prognoosi, mis paneb ta muigama.

Lubatakse päikest, aga sellest pole jälgegi. Ta istub laua taha ja pistab õuna suhu. Lülitab raadio välja ning võtab kätte pooleli jäänud RISTSÕNA.

Julius kobab kampsuni põuetaskus prillide järele ning paneb need ette. Ta haarab pliiatsi ja vaatab tühje ristsõnalahtreid enda ees. Asub vastust kirjutama, kuid hakkab siis kahtlema. Ta nühib lahtrid uuesti puhtaks, kui järsku kostab õuest MOOTORPAADI MÜRIN.

Julius vaatab aknast välja ning tema silmis sähvatab äratundmisrõõm. Ta võtab prillid peast ja tõuseb kiiresti laua tagant, lahkub õue.

Aknast on näha, kuidas rannale läheneb väike MOOTORPAAT.

EXT. RAND - PÄEV

Julius kõnnib hoogsal sammul rannale. Paadisillal toimetab Oskar väikses mootorpaadis. Julius ligineb noormehele ning viipab tervituseks.

JULIUS

Oskar!

Oskar tabab Juliuse pilgu ja jätab paadi otste kallal kohmitsemise. Ta naeratab mehele soojalt.

OSKAR

Tere.

Julius vaatab noormeest soojal pilgul ning näeb, et tolle juuksed on räsitud ning kergelt märjad.

JULIUS

Karm merereis?

(paus)

Tore sind näha.

Oskar naeratab hetkeks ja noogutab, siis aga pöörab pilgu ära. Teda vaevab mure ning naeratus tema huulil kaob sama kiiresti kui tekkis.

Oskar laskub tagasi paati ja asub toimetama otste kallal, mis paati silla küljes kinni hoiavad. Julius läheneb Oskarile.

JULIUS

Las ma aitan.

Oskar ei tee välja ning pusib ise edasi. Julius vaatab teda, kulm kortsus ja murelik. Noormees ei tee väljagi, vaid on ametis meremehesõlme tegemisega.

JULIUS

Tule siis järgi.

Julius läheb ees maja poole. Oskar vaatab talle murelikult järele.

INT. KÖÖK - PÄEV

Julius istub köögi laua taga, prillid peas, ning lahendab ristsõna. Ta heidab pilgu Oskarile.

JULIUS

Rändlind P-tähega. Kuus tähte?

Oskar soojendab end teisel pool tuba radiaatori ees. Ta kehitab õlgu ning paistab vaevatud.

Julius paneb ristsõna koos prillidega kõrvale ja tõuseb laua tagant. Võtab laua kõrvalt koti ja hakkab sealt toidukraami välja laduma: juust, vorst, leivapäts, kali, tikud, mandariinid.

JULIUS

Kuidas sul ministeeriumis läheb?

OSKAR

(viivitusega)

Hästi.

JULIUS

Pead vastu?

Oskar noogutab ning läheb Juliuse juurde. Julius laob toidumoona lauale.

JULIUS

Aitäh, oligi otsakorral.

Oskar naeratab pingsalt. Julius avastab kotist kireva marmelaadikarbi, mis üllatab teda.

OSKAR
Hilinenud õnnesoovid.

Julius libistab sõrmedega üle värvilise karbi ning imetleb vööramaist pakendit.

OSKAR
Soomest.

JULIUS
Isa saatis?

Oskar raputab pead. Julius muheleb ja asub karpi lahti tegema.

JULIUS
Meil ikka on, mida tähistada. Sina tulid saarele ja ilm läks kohe soojemaks.
(paus)
Ma saan tuleval nädalal uued termomeetrid.

Oskar paistab pinges ning tahab midagi öelda.

OSKAR
Julius...

Julius vaatab Oskarit küsiva pilguga, aga noormees ei saa kohe sõna suust. Julius sirutab marmelaadikarbi välja ja pakub Oskarile maiust. Oskar võtab marmelaadi viisakusest vastu, kuid ei söö seda.

Julius pistab marmelaadi suhu ning uurib veel kord pakendit.

OSKAR
Sa pensionile oled mõelnud?

Julius katkestab hetkeks oma tegevuse ning vaatab Oskarit üllatunult. Ta muigab ja tõuseb lauast, läheb sahvrinurka.

Oskar jääb murelikult laua taha istuma.

EXT. VAATLUSVÄLJAK - PÄEV

Julius mõõdab vaatlusväljakul termomeetriga temperatuuri. Ta raputab termomeetrit, kui märkab korraka ranna poolt liginevat Oskarit.

Noormehel on käes merevee mõõdulatt, ta on just tulnud mõõtmast.

Julius heidab Oskarile kavala pilgu, katkestab mõõtmise ja asetab termomeetri tagasi kappi.

JULIUS

Tule siia.

Oskar kõnnib Juliusele lähemale ning peatub tema selja taga.

Julius astub onni trepikesest alla.

JULIUS

Samad reeglid nagu ikka. Sina möödad, mina pakun peast.

Julius võtab Oskarilt mõõdulati kaenlast ning saadab ta enda asemele termomeetri pukki.

JULIUS

Võta miinimum.

Oskar läheb onni trepist üles. Julius uurib latti enda käes.

JULIUS

Kui sa veel päga olid, see oli sul kaks korda üle pea.

Oskar naeratab kerge pingutusega ja avab termomeetrikapi. Ta on ilmselgelt hajevil ja võtab vale termomeetri, asub seda raputama. Julius kirjutab parajasti vihikusse näitu üles. Siis aga märkab Oskari eksimust ning sekkub.

JULIUS

Miinimum, miinimum.

Oskar valib õige termomeetri ning kallutab seda. Ta vajub mõttesse ja tuleb termomeetriga trepist alla. Julius silmitseb Oskarit kavalalt ning teeb pakkumise.

JULIUS

Miinus üks koma kaheksa.

Oskar vaatab Juliust kaastundliku pilguga, mispeale Julius kulmu kortsutab.

JULIUS

Panin mööda, jah?

Oskar raputab eitavalt pead ja Julius naeratab kergendatult. Noormehe ilme aga jääb endiselt murelikuks ning Julius taipab, et midagi on valesti.

JULIUS

Pluss-miinus?

Möödub hetk ja Oskar teatab poolihääli.

OSKAR

See jaam pannakse kinni.

(paus)

Siia tulevad masinad ja kogu väljak automatiseeritakse.

Vaikus. Julius vaatab Oskarit ega reageeri. Ta oleks justkui puuga pähe saanud.

OSKAR

Otsus pole veel avalik, aga ma tahtsin, et sa teaksid.

(paus)

Mul on väga kahju.

Julius jääb Oskarit pöörnitsema, pilk täiesti klaasistunud.

Oskar annab termomeetri Juliuse kätte ning eemaldub väljakult.

Julius jääb üksi vaatlusväljakule.

INT. TÖÖTUBA - PÄEV

Julius liigub kiirel sammul töötuppa. Oskar seisab akna ääres, tal on käes uue VAATLUSVÄLJAKU PLANEERING. Julius kõnnib Oskarile lähemale, näost kahvatu.

Oskar ulatab dokumendi Juliusele. Julius haarab põuetaskust prillid ning uurib veidi paberit. Siis paneb ta selle koos prillidega aknalauale. Julius otsib Oskariga silmsidet.

OSKAR

Nad annavad sulle korteri linnas. Õismäel.

(paus)

Rõduga.

JULIUS

Rõduga?

JULIUS

Sa tood mulle Soomest marmelaadi ja
räägid sünnipäevast.

(paus)

Miks sa kohe ei öelnud?

OSKAR

Ma pean minema.

Oskaril hakkab ebamugav ning ta liigub kiiruga eemale. Ta
seisatab töötoa ukse juures oleva nagi ees, et võtta oma
jope.

JULIUS

Ja mis mina teen? Loodan, et tuleb
marutuul ja kogu see masinapark
jääb ehitamata?

Julius liigub Oskarile paar sammu lähemale. Oskar läheb nagi
juurest tagasi töötoa sügavusse ja tõmbab jope lukku kinni.

OSKAR

See oleks varem või hiljem juhtunud.

Julius vaatab Oskarile sügavalt silma.

JULIUS

Oskar, see on ametnikujutt.

(paus)

Ma ei tunne sind ära.

Oskar pöörab end solvangu peale ümber ja ligineb paar sammu
Juliusele.

OSKAR

Sa oled vanaks jäänud.

Julius vaatab Oskarit klaasistunud pilguga.

OSKAR

Jaama mõõtetulemused pole ammu enam
täpsed.

Oskar tahab minema hakata, aga Julius ei lase. Ta liigub,
selg ees, ukse poole ning raputab pead.

JULIUS

(katkendlikul häälel)

Pole tösi.

Oskar otsib samuti teed ukseni, aga Julius tagurdab kiiruga
uksest välja.

Enne kui Oskar reageerida jõuab, lükkab Julius nendevahelise ukse kinni.

EXT. KORIDOR - JÄTKUB

Julius toetub kogu keharaskusega uksele ning keerab võtit lukuaugus. Käib kerge klõpsatus ja uks lukustub. Oskar koputab paar korda uksele.

OSKAR (K.V.)

Julius?

Julius kuulatab hetke, aga ei tee väljagi. Seejärel eemaldub ta ukse juurest.

EXT. VAATLUSVÄLJAK - KUUR - PÄEV

Julius raiub kuuri kõrval jõuliselt puid, nii et halud lendavad. Tema liigutused on mehaanilised ja hoogsad, justkui oleks mõistus välja lülitunud. Ta hoiab end pidevas tegevuses ning raiub ühe puutüki teise järel katki. Seejärel viskab ta vanad halud eest, et teha uutele ruumi.

Töö paneb Juliuse higistama ja ta pühib hooletult käisega üle punetava näo. Ta hingeldab tugevalt, aga jätkab siis kohe tööd.

Üks puuhalg ei taha pakule püsima jääda ning Julius asub seda kohendama. Halg veereb pakult aina maha ja Juliuse kannatus hakkab katkema. Ta annab puutükile tugeva kirvehoobi ning see lendab laias kaares pilbasteks.

Julius korjab maas olevad halud sülle ja läheb raske kandamiga kuuri juurest eemale. Paari sammuga jõuab ta vaatlusväljakule, kus seisatab hetkeks.

Veidi kaugemal paistab vana TUULELIPP, mis on jälle seisma jäänud ega ilmuta ühtki elumärki.

Julius ohkab endamisi ning ligineb lipule. Annab sellele jõulise käehoobi, aga tiivik on lõplikult katki.

INT. KÖÖK - PÄEV

Julius istub köögilaua taga, käes katkine TIIVIK. Ta näpib seda ja uurib põhjalikult selle kinnituskoha. Detail on väga väike ja Julius peab silmi kissitama. Ta paneb tiiviku kõrvale ning otsib ristsõna juurest prille, aga ei leia neid kuskilt.

Ta ohkab vaikselt, taibates, et jättis prillid töötuppa.

Julius võtab tiiviku uuesti kätte ning proovib silmi kissitades seda edasi parandada, aga siis köidab tema tähelepanu laual asetsev MARMELAADIKARP.

Julius vaatab karpi mõru pilguga ja jätkab hooletult tiiviku parandamist. Siis aga katkestab ta järsult töö ning tõuseb lauast.

INT. KORIDOR - PÄEV

Julius seisab töötoa ukse ees koridoris. Ta kõhkleb, kas avada uks. Möödub hetk ja Julius tahab lahkuda, kuid siis alustab Oskar äkitselt juttu.

OSKAR (K.V.)

Peoleo.

Julius kuulatab, kuid ei taipa kohe, millest Oskar räägib.

OSKAR (K.V.)

Rändlind kuue tähega.

Julius jääb ootama.

VAHELDUMISI LÕIGE:

INT. TÖÖTUBA - SAMAL AJAL

Oskar istub töötoa ukse kõrval ning on enda ümber kogunud suure virna raamatuid. Muu hulgas on pörandal lahti VAATLUSVÄLJAKU DETAILPLANEERING. Oskar lehitseb vana logiraamatut.

OSKAR

Vahel ma ikka imestan, kuidas te isaga siin hakkama saite.

Julius muheleb vaikselt, kuid ei liigu veel paigast.

OSKAR

Tema käekiri on ikka täielik soga.

(paus)

Ime, et ta õigeid andmeid edastas.

Julius teeb paar sammu uksele lähemale ning seisatab. Tekkinud mälu pilt valmistab talle rõõmu. Ta toetab end vastu seinale.

JULIUS

Kui välja arvata see üks kord, kui ta ennatliku tormihoiatuse andis.

Oskar jääb Juliust kuulama ning katkestab lugemise. Juliuse mõte uitab mineviku radadel.

JULIUS

Viis kümnest saareelanikust hakkasid juba tikke varuma ja paadid aeti kuuri. Lapsed kupatati tuppa, võrgud võeti välja. Oodati siis üheskoos maru ja...

OSKAR

Ja siis?

JULIUS

Siis tuli päike välja.

Oskar naeratab ja sirvib logiraamatut edasi.

OSKAR

Nagu ikka. Isa rääkis, kuidas te liiduvabariigi ajal lörtsi mõõtsite.

(paus)

Ütles, et hakkas isegi tajuma mingit sidet taevaga, aga sina võtsid asja rahulikult. Ütlesid, et asi on tuules, mis kõrvus viliseb...

Julius kuulab Oskari juttu ja liigub siis uksele lähemale.

JULIUS

Tervita teda.

Julius keerab võtit lukuaugus ning uks läheb klõpsuga lahti. Vaikus. Oskar silmitseb vaatlusväljaku planeeringut ja prahvatab siis korraga.

OSKAR

Tahad, ma kaotan need plaanid ära?

Vaikus.

Julius seisatab uksele. Pakkumine tekitab temas segadust ja ta vajub mõttesse.

Oskar on vait ning ootab vastust, aga vastust ei tule.

LÕIGE:

INT. TÖÖTUBA - ÕHTU

Õues on hämar, ruumi valgustab väike laualamp.

Julius istub üksi töötoas laua taga. Tal on prillid peas ning ta täidab süvenenult vaatlusvihikut. Ta teeb sõrme märjaks ja sirvib vihikut. Kritseldab sinna midagi ning paneb siis pliiatsi käest.

Julius sulgeb aeglaselt vaatlusvihiku ja asetab selle koos pliiatsiga hoolikalt lauasahtlisse. Ta võtab prillid peast ning jääb natukeseks tuulevilinat kuulama.

Julius kustutab laualambi ja tõuseb laua tagant. Ta läheb rahulikul sammul töötoa akna juurde ning liigutab veidi kardinat, et paremini välja näha.

Aknast paistab õhtune rand.

Oskari mootorpaat on rannalt kadunud, ainult lained loksuvad vastu üksikut paadisilda. Julius silmitseb laineid ning tõmbab siis kardina uuesti akna ette. Ta eemaldub akna juurest.

I/E. PAAT/MERI - PÄEV

Laine jookseb merel ning joonistab veepiirile vahuse jälje.

Uus laine, mis loksub vastu paati, nii et pritsmeid lendab igas suunas. Kostab tugevat paadimürinat.

Julius istub paadis, seljas uuemat sorti vanunud kasukas, kaelas ikka sama näru sall, millega ta saarel ringi käis. Kuna ilm on tuuline, hoiab ta aeg-ajalt mütsi kinni.

Paat sõidab rannast eemale ning Juliuse selja tagant paistab saare piirjoon ja udulooris majakas.

Julius vaatab merele ning karm tuul puhub talle näkku. Ta pühib hooletult käisega silmi ja heidab pilgu silmapiirile, mis hüpleb, kui paat laines loksub.

Julius vaatab enda ümber mänglevaid laineid ja haarab istmest veelgi tugevamalt kinni.

Ta surub hõlmad koomale.

VÄLJASULAMINE.

LÕPP